

Список використаних джерел:

1. Конвенція про захист прав і свобод людини і громадянина від 1950 року, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text. (дата звернення 11.11.2022)
2. Відступ України від окремих зобов'язань за міжнародним пактом про громадянські та політичні права та Європейською конвенцією з прав людини URL: <https://minjust.gov.ua/m/vidstup-ukraini-vid-okremih-zobovyazan-za-mijnarodnim-paktom-pro-gromadyanski-ta-politichni-prava-ta-evropeyskoyu-konventsieyu-z-prav-lyudini>. (дата звернення 11.11.2022)
3. Управління ООН з прав людини публікує нову доповідь по Україні, URL: <https://ukraine.un.org/uk/175911-upravlinnya-oon-z-prav-lyudyny-publikuye-novu-dopovid-po-ukrayini>. (дата звернення 12.11.2022)
4. Ракетний удар по вокзалу Краматорська: що наразі відомо. BBS news, URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61049996>. (дата звернення 13.11.2022)
5. Як живе Чернігів в облозі: розповіді очевидців, які лишилися в місті, URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220403-yak-zhyve-chernigiv-v-oblozi-rozpovidi-ochevydcziv-yaki-lyshylysya-v-misti/> (дата звернення 14.11.2022)
6. Смерть від задухи, черги в туалет під обстрілами та спалах вітрянки: жахіття життя в підвалі в Ягідному. ТСН. 07.09.2022. <https://tsn.ua/ukrayina/smert-vid-zaduhi-cherghi-v-tualet-pid-obstrilami-ta-spalah-vitryanki-zhahittya-zhittya-v-pidvali-v-yagidnomu-2152141.html>. (дата звернення 15.11.2022)
7. Комісаром Ради Європи з прав людини оприлюднено Меморандум «Про наслідки війни в Україні для сфери захисту прав людини», URL: <https://www.coe.int/uk/web/commissioner/-/the-commissioner-publishes-her-memorandum-on-the-human-rights-consequences-of-the-war-in-ukraine#:~:text> (дата звернення 16.11.2022)

ТКАЧУК Юлія, здобувач ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

ПЕТРОВА Ганна, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС, кандидат філософських наук,

ПРАВО ЛЮДИНИ НА НЕВТРУЧАННЯ У ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ НА ПІДСТАВАХ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Конституційне право націлене на забезпечення соціальних потреб членів суспільства та взаємовідносини людини і громадянина з державою, які знаходять своє відображення в основах правового статусу цих суб'єктів. Перелік прав,

свобод та обов'язків людини і громадянина визначені в Конституції України в розділі II.

Актуальність теми права людини на невтручання у приватне життя полягає в тому, що органу державної влади необхідно віднайти компроміс між конкуруючими інтересами конкретної людини та суспільством загалом.

Даними аспектами цієї теми присвячені роботи таких вчених як Ю.М. Грошевський, В.Т. Маляренко, В.Д. Берназ, В.М. Тертишник, О.Н. Ярмиш, П.М. Рабинович, Ю.І. Римаренко, В.С. Сивухін, Т.М. Москалькова, В.К. Волошин, Т.М. Мирошніченко, М.С. Малєїн.

Термін «приватне життя» переважно описують як стан, у якому людина може бути самоті, щоб за нею не спостерігали. Загалом і в цілому, правові норми про недоторканність приватного життя покликані забезпечити можливість приватним особам вживати заходів у разі оприлюднення інформації про їхнє приватне життя, а також запобігати публікації такої інформації в тому випадку, якщо ця публікація не служить громадському інтересу. Природньо, поняття «громадський (або публічний) інтерес» («інтереси суспільства») і «те, що цікаво публіці» («те, що цікавить суспільство») не є тотожними [1].

З історії відомо, що прагненню людей до усамітнення вже більше 3000 років. Так, давньогрецький філософ Аристотель проводив розмежування між суспільною сферою політичної діяльності й приватною, пов'язаною із сімейним життям. Право на усамітнення розумілося як право людини на свободу від уваги інших, бажаючих це зробити осіб, і право бути захищеним від контролю або спостереження в приватних установах, таких, як власний будинок.

Перше поширення це право одержало в європейській культурі Нового часу, що було пов'язано з необхідністю впорядкування життя у містах, які стрімко зростали. Вважається, що широке обговорення концепції недоторканності приватного життя розпочалося в Америці, а саме – з відомого есе американських юристів Семюеля Воррена і Луї Брандейса під назвою “The Right to Privacy” (“Право на приватне життя”), опублікованого в 1890 році в журналі *Harvard Law Review*. Автори стверджували, що напруженість життя, притаманна цивілізації, яка розвивається, призводить до потреби людини мати схованку від зовнішнього світу, тобто мати “право бути залишеною на самоті” [2]. Зміст цієї статті ліг в основу серії прецедентних рішень Верховного суду США.

У 1948 році право на приватність фіксується в Загальній декларації прав людини (стаття 12) [3], а в 1950-му – у Європейській конвенції з прав людини і основоположних свобод (стаття 8) [4].

Види порушення недоторканності приватного життя:

якщо хтось незаконно видобуває і потім розповсюджує відомості, що стосуються чийось приватної життя;

якщо чийось особисту таємницю або інформацію оприлюднюють через публічний виступ, твір або через засоби масової інформації.

Людина має право на захист своєї честі та доброго імені, таємниці усиновлення, таємниці сповіді, лікарської таємниці, таємниці зв'язку. Також — право на контроль інформації щодо себе.

Об'єктивну сторону злочину становлять:

неправомірний збір та публічне розголошення особистої інформації про особу шляхом виступу, публікації твору або передачі її у ЗМІ;

заподіяний описаними діями збитки інтересам та правам громадянина;
причинний зв'язок між діянням та наслідками, які воно спричинило.

Суб'єктивну ж сторону злочину становлять навмисні дії особи, яка вторгається в чуже особисте життя. Обов'язковим критерієм кваліфікації злочину є особиста або корислива зацікавленість правопорушника.

Хочеться зазначити, що на відміну від більшості країн світу в Україні право на повагу до приватного життя закріплено в Конституції. У статті 32 визначено, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Це право також узгоджується з міжнародно-правовими актами, які ратифіковані Україною. Конституційний Суд, даючи офіційне тлумачення статті 32 Конституції, вважає, що інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) — це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, за допомогою яких вона може бути ідентифікована [5].

У підсумку відзначимо, що приватне життя — це одна з головних сфер існування сучасної людини, наш таємний та прихований скарб, який захищений особистими цінностями, моральним правом, та законом нашої країни та міжнародних організацій.

Список використаних джерел:

1. Академія BBC. URL: <https://www.bbc.com/languageguides/uk/privacy>
2. Warren and Brandeis. The Right to Privacy. *Harvard Law Review*. December 15, 1890. No.5. URL: https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html
3. Загальна декларація прав людини: затв. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: прийнята Радою Європи 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.